

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-педагогічної роботи

(Місце підпису)

«15» _____ 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТАТИСТИКА В ТУРИЗМІ»**

Рівень вищої освіти: Другий (бакалаврський)

Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування»

Спеціальність: 242 «Туризм»

Освітньо-професійна програма: «Туризм»

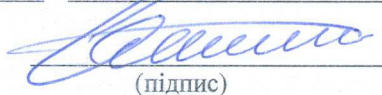
Робоча програма навчальної дисципліни "Статистика в туризмі". – Одеса: ОНУ, 2022. – 11 с.

Розробник: **Яворська Вікторія Володимирівна**, доктор географічних наук, професор, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від "30" серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Олександр ТОПЧИВ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПІ "Туризм"

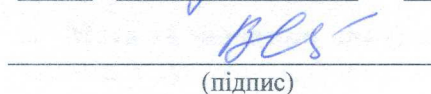

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від "2" вересня 2022 р.

Голова НМК

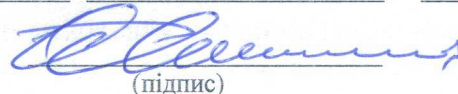

(підпис)

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від "30" серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Олександр ТОПЧИВ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № ____ від " " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 2,5 годин – 75 залікових модулів – 1 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>24 «Сфера обслуговування»</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>242 Туризм»</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u>	Вибіркова дисципліна	
		Рік підготовки:	
		3 -й	-й
		Семестр	
		5	-й
		Лекції	
		14 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		45 год.	год.
		Форма підсумкового контролю: залік - 5 сем.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Статистика в туризмі» – є формування знань і навичок проведення статистичних досліджень діяльності підприємств, установ та організацій сфери туризму, а також оцінки національної туристичної галузі у порівнянні з іншими країнами світу. Об'єктом навчальної дисципліни є світовий ринок туристичних послуг; предметом – процес побудови стратегій розвитку національної туристичної галузі з урахуванням світових тенденцій.

Завдання:

- розкрити основні поняття, категорії і методи статистичної науки;
- опанувати принципи застосування методів статистичного дослідження для розв'язання конкретних задач в сфері туризму;
- засвоїти особливості застосування табличного процесора MS Excel для статистичного аналізу даних сфери туризму;
- дослідити методи організація та проведення статистичного спостереження;
- удосконалення системи показників у цій сфері; –
- характеристика динаміки та структури туристських потоків;
- аналіз забезпеченості туризму матеріальними, фінансовими, трудовими ресурсами;
- дослідження розвитку туристської інфраструктури: засобів розміщування, харчування, транспортних засобів тощо; – характеристика фінансового стану підприємств туризму;

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів **наступних компетентностей:**

а) загальні:

K04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних

K07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

K08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

б) спеціальні (фахові, предметні):

K24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

K25 Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології і офісну техніку

Програмні результати навчання:

ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПР23. Здійснювати відбір, аналіз, представлення і поширення туристичної інформації.

Очікувані результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- джерела статистичної інформації;
- статистичні методи кількісного і якісного дослідження процесів і явищ в туризмі;
- способи практичного розв'язання статистичних задач зі сфери туризму з використанням комп'ютерної техніки.

вміти:

- давати статистичну оцінку характеристик процесів та явищ в галузі туризму;
- проводити дисперсійний, кореляційний і регресійний аналіз статистичних даних у сфері туризму;
- визначати достовірність оцінок кількісних характеристик процесів та явищ в туризмі;
- логічно і аргументовано формулювати висновки за результатами статистичного дослідження;
- застосовувати комп'ютерну техніку для обробки статистичних даних, які характеризують процеси та явища в галузі туризму.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні категорії статистики.

Тема 1. Стадії статистичного дослідження

Основні поняття і категорії статистики. Стадії статистичного дослідження: статистичне спостереження. Зведення і групування результатів спостереження. Аналіз отриманих узагальнюючих показників. Предмет вивчення статистики туризму. Статистичне дослідження в туризмі. Основні етапи статистичного дослідження. Сутність і особливості статистичного спостереження в туризмі. Джерела статистичної інформації в туризмі

Тема 2. Статистичні сукупності.

Основні поняття і визначення. Генеральна сукупність і вибірка. Особливі форми групування одиниць за тією чи іншою ознакою – статистичні ряди розподілу та їх обробка. Графічне зображення рядів розподілу і статистичних даних у сфері туризму.

Тема 3. Основні статистичні характеристики варіаційних рядів

Середні величини. Степеневі середні величини. Структурні середні величини. Показники варіації і умови їх застосування. Абсолютні показники варіації. Відносні показники варіації. Варіаційні ряди та їхнє графічне зображення дають наочне уявлення про варіювання ознак, проте, вони недостатні для повного опису вибірки. У зв'язку з цим використовують логічно і теоретично обґрунтовані числові показники, які називають статистичними характеристиками. До них зазвичай зараховують так звані середні величини (характеристики середнього положення або центральної тенденції ряду); показники варіації (характеристики розсіювання, розкиду даних щодо середніх величин); показники форми розподілу (характеристики асиметрії і ексцесу).

Тема 4. Закони розподілу

Закони розподілу випадкових величин і основні параметри цих законів. Нормальний закон розподілу емпіричні та теоретичні розподіли ймовірностей випадкових величин.

Сутність закону нормального розподілу ймовірностей. Характеристики нормального розподілу. Асиметрія та ексцес. Логарифмічно нормальний розподіл.

Змістовий модуль 2. Спеціальні методи статистики в туризмі

Тема 5. Кореляційний і регресійний аналіз

Кореляційний і регресійний аналіз. Засоби встановленню залежності між ознаками і види цієї залежності. При вивченні соціально-економічних процесів і явищ, в тому числі туризму, часто виникає завдання встановлення зв'язку між досліджуваними змінними.

Статистика має у своєму розпорядженні спеціальні методи, які дозволяють відповісти на ці питання. Це методи кореляційного і регресійного аналізу.

Кореляційний аналіз встановлює тісноту і напрямок зв'язку між досліджуваними змінними, а регресійний аналіз – емпіричні залежності, що зв'язують ці змінні. Практично, обидва види досліджень застосовують для того, щоб передбачити поведінку одних величин на підставі зміни інших.

Тема 6. Статистична перевірка гіпотез

Висвітлюються питання перевірки гіпотез про вид закону розподілу, значущість коефіцієнта кореляції і рівняння регресії.

На різних стадіях статистичного дослідження іноді виникає необхідність в перевірці деяких припущень (гіпотез) щодо природи і величини певних параметрів аналізованої генеральної сукупності. Наприклад, можна висунути припущення про рівність параметрів (середніх) ознак двох різних розподілів; про незалежність вибірок; про те, що дана ознака в генеральній сукупності розподілена за нормальним законом, тобто вибірка витягнута з нормальної генеральної сукупності і т. д. Оскільки вибіркові дані становлять лише частину статистичних даних всієї генеральної сукупності, твердження, що висуваються для перевірки, називають гіпотезами.

Тема 7. Застосування ms excel для статистичної обробки даних в сфері туризму

Потужним інструментальним засобом при виконанні статистичних досліджень є використання комп'ютерної техніки. У зв'язку з цим великого поширення набули спеціальні пакети прикладних програм. Вони дозволяють забезпечити швидкість статистичних розрахунків, достовірність результатів, можливість легко представляти дані в графічній, табличній і аналітичній формах. Серед подібних програм великою популярністю користуються Microsoft Excel, Statistica та ін.

У цій темі розкрито можливості Microsoft Excel (MS Excel) на прикладі розв'язання задач сфери туризму. На наочних прикладах начитись аналізувати принципи розрахунків статистичних показників та прийоми статистичної обробки даних за допомогою програмного пакета MS Excel.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб.	с. р.		л	п/с	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Основні категорії статистики.										
Тема 1. Стадії статистичного дослідження	11	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 2. Статистичні сукупності	11	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 3. Основні статистичні характеристики варіаційних рядів	11	2	2	-	4	--	-	-	-	-
Тема 4. Закони розподілу	15	2	2	-	7	-	-	-	-	-
Всього за ЗМ1	35	8	8	-	19	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Спеціальні методи статистики в туризмі.										
Тема 5. Кореляційний і регресійний аналіз	12	2	2	-	8	-	-	-	-	-
Тема 6. Статистична перевірка гіпотез	12	2	2	-	8	-	-	-	-	-
Тема 7. Застосування MS Excel для статистичної обробки даних в сфері туризму	16	2	4	-	10	-	-	-	-	-
Всього за ЗМ2	40	6	8	-	26	-	-	-	-	-
Разом	75	14	16	-	45	-	-	-	-	-

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття програмою не заплановані

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Основні категорії статистики.	8
1	Тема 1. Стадії статистичного дослідження	2
2	Тема 2. Статистичні сукупності	2
3	Тема 3. Основні статистичні характеристики варіаційних рядів	2
4	Тема 4. Закони розподілу	2
	Змістовий модуль 2. Спеціальні методи статистики в туризмі.	8
5	Тема 5. Кореляційний і регресійний аналіз	2
6	Тема 6. Статистична перевірка гіпотез	2
7	Тема 7. Застосування ms excel для статистичної обробки даних в сфері туризму	4
	Разом	16

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не заплановані

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Основні категорії статистики.	
1.	Тема 1. Наведіть приклади ознак, які характеризують індустрію туризму. Підготуйте реферат. У чому полягають сутність і особливості статистичного спостереження в туризмі. Підготувати доповідь з презентацією. Перелічіть сучасні статистичні пакети прикладних програм	4
2	Формування вибірки, мета, об'єм, репрезентативність. Підготуйте реферат. Техніка побудови гістограми, полігону і кумуляти. Підготуйте стислий конспект.	4
3	Тема 3. Види середніх величин, їх призначення. Підготуйте стислий конспект. Методика розрахунку кuartилів, децилів. Підготуйте реферат	4
4	Тема 4. Показники варіації, розмах варіації, середнє лінійне відхилення. Підготуйте стислий конспект. Підготуйте стислий конспект на тему "Сутність закону нормального розподілу ймовірностей (або частот вибірки)"	7
	Змістовий модуль 2. Спеціальні методи статистики в туризмі.	
5	Тема 5. Основні завдання кореляційного аналізу. Підготуйте конспект. Коефіцієнт детермінації, і які його градації існують. Підготуйте конспект.	8

6	Тема 6. Метод найменших квадратів. Підготуйте конспект. Статистична гіпотеза. Приклади з галузі туризму. Підготуйте реферат. Сформулюйте алгоритм використання статистичного критерію.	8
7	Тема 7. Кореляційно-регресійний аналіз в MS Excel. Підготуйте презентацію.	10
	Разом	45

9. Методи навчання

Лекції із застосуванням наочних засобів, презентації, самостійна робота, розрахункове домашнє завдання, практичні завдання, опрацювання нового матеріалу, самостійне опрацювання нового матеріалу, в т.ч. із застосуванням Інтернет-ресурсів.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточне контрольне опитування, оцінювання практичних робіт та виконання індивідуальних завдань; підсумковий контроль – залік. В обов'язковому порядку здійснюється облік відвідування студентами усіх видів занять.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість практичних завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

1. Що таке статистична сукупність?
2. Що таке ознака?
3. Чим відрізняється об'єм сукупності від об'єму ознаки?
4. Чим обумовлена необхідність статистичного вивчення туризму?
5. Які помилки можуть виникати при статистичному спостереженні, і чи можуть ці помилки вплинути на правильність і достовірність висновків?
6. Які математико-статистичні методи найбільш часто використовуються в туризмі?
7. Що називається статистичною сукупністю?
8. Що являють собою статистичні ряди розподілу? Наведіть приклади зі сфери туризму.
9. Що таке варіанта, варіація?
10. Що називається частотою, а що – відносною частотою?
11. Що дозволяє визначити формула Стерджеса?

12. Схарактеризуйте техніку побудови гістограми, полігону і кумуляти.
13. Що таке ранжований статистичний ряд?
14. Які існують види середніх величин?
15. В яких формах обчислюються степеневі середні залежно від представлення вихідних даних?
16. Перелічіть властивості середньої арифметичної величини.
17. Вкажіть особливості визначення моди і медіани в дискретному і інтервальному рядах.
18. Що таке квартилі, децилі, і якою є методика їх розрахунку?
- Які ще види структурних середніх існують?
19. Які розрізняють типи кривих розподілу?
20. Чим відрізняються емпіричні та теоретичні розподіли ймовірностей випадкових величин (або частот вибірки)?
21. Які показники використовують для оцінки відхилення емпіричного розподілу від нормального закону розподілу ймовірностей (частот)?
22. Чим відрізняється логнормальний розподіл від нормального закону розподілу?
23. Який зв'язок називається кореляційним?
24. Які ознаки називаються факторними? результативними?
25. У чому полягає відмінність кореляційного зв'язку від функціонального?
26. Що являє собою умовне середнє значення?
27. До яких даних спостережень (експерименту) можна застосувати кореляційний аналіз?
28. Сформулюйте основні завдання кореляційного аналізу.
29. Що являють собою діаграми розсіювання?
30. Що в статистиці розуміють під гіпотезою та її перевіркою?
- Наведіть приклад статистичної гіпотези з галузі туризму.
31. В чому полягає мета перевірки статистичних гіпотез?
32. Що називається спостережуванним (або емпіричним) значенням критерію?
33. Сформулюйте алгоритм використання статистичного критерію.
34. Як перевірити значущість коефіцієнта кореляції?
35. Алгоритм роботи з електронною таблицею MS Excel.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль							Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	30	100
5	10	10	5	15	10	15		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	дуже добре	
75-84	C	добре	
70-74	D	задовільно	
60-69	E	допустимо	
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

Робоча програма та силабус навчальної дисципліни; опорні конспекти лекцій; мультимедійні презентації; плани практичних занять; навчально-методичні матеріали та питання для поточного і підсумкового контролю; ілюстративні матеріали (схеми, рисунки).

14. Рекомендована література

Основна:

1. Горкавий В.К. Статистика : підручник. 3-тє вид. перер. і доп. Київ : Алерта, 2020. 644 с.
2. Єріна А. М., Пальян З. О. Теорія статистики: Практикум. 7-ме вид., стер. Київ: Знання, 2009. 255 с.
3. Кущенко О. І. Статистика туризму : навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 79 с.
4. Математична статистика: навч. посіб. / С. М. Григулич, В. П. Лісовська, О. І. Макаренко та ін. Київ: КНЕУ, 2015. 203 с.
5. Мелконян Д. В., Яворська В. В. Статистика в туризмі: навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2021. 195 с.
6. Милашко О.Г. Статистика туризму : навч. посібн. Одеса: ОДЕУ, ротапринт, 2010. 168 с.
7. Ольвінська Ю. О., Самоєнкова О. В. Соціальна статистика: навчальний посібник. Одеса, 2012. 102 с
8. Підгорний А. З., Милашко О. Г. Статистика туризму: Навчальний посібник. Одеса : ОНЕУ, ротапринт. 2014. 204 с.
9. Підгорний А.З., Милашко О.Г. Міжнародна статистика : навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2018. 160 с.
10. Ткач Є. І., Сторожук В. П. Загальна теорія статистики: підручник. 3-тє вид. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 442 с.

Додаткова:

1. Барковський В. В., Барковська Н. В., Лопатін О. К. Теорія ймовірностей та математична статистика. Київ: ЦНЛ, 2002. 448 с.
2. Лугінін О.Є. Статистика підручник. 2-ге вид. перер. і доп. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 608 с.
3. Мальська М. Я., Худо В. В. Туристичний бізнес; теорія і практика: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2015. 424 с.
4. Методологічне положення національної туристичної статистики в Україні. USAID. 2017. 50 с.
5. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону : монографія / за заг. ред. проф. А.З. Підгорного. Одеса : Атлант, 2012. 303 с.
6. Милашко О.Г., Русєва О.П. Міжнародна статистика: Навч. посібник. Одеса: ОДЕУ, ротапринт, 2012 р. 123 с
7. Моторин Р. М., Чековський Е. В. Статистика для економістів. Навч. посібник. 2-ге вид., виправлене і доповнене. К.: Знання, 2011. 429 с.
8. Рабійчук О. Аналіз статистичних даних – основа ефективного управління в сфері туризму. Досвід Львова. Львів : ЛКП «Центр розвитку туризму», 2017. 24 с.
9. Статистика : підручник / С.С. Герасименко, А.В. Головач, А.М. Єріна та ін.; за наук. ред. С.С. Герасименка. Київ : КНЕУ, 2000. 460 с.
10. Уманець Т. В., Пігарєв Ю. Б. Статистика: [навч. посіб.] К.: Вікар, 2003. 623 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.onu.edu.ua/>
3. Організація економічного співробітництва та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd.org>
4. Світова організація торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wto.org>
5. Світовий банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.worldbank.org/en/home>